

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цінні папери та фондовий ринок

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки; _____

(шифр і назва)

освітня програма Економічна кібернетика _____

спеціальність _____
(шифр і назва)

освітні програми _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ За вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ Економічний _____

2020/ 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “23” червня 2020 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Давидов О.І.**, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Програму схвалено на засіданні кафедри
фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від “22” червня 2020 року № 14

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

_____ Глущенко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “23” червня 2020 року № 10

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Цінні папери та фондовий ринок» складена відповідно до спеціалізації підготовки

Першого рівня вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Освітня програма Економічна кібернетика

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою курсу «Цінні папери та фондовий ринок» є вивчення відносин, що формуються на економічному просторі між агентами виробництва з приводу купівлі/продажу фондів, а також усвідомлення того, що на фондовому ринку грошові кошти втілюються в цінні папери різноманітного економічного змісту, строків, вартості, умов позики, ціни та інших ознак.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- визначення місця ринку цінних паперів у фінансовій системі;
- визначення сутності та особливостей функціонування ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності державного регулювання ринку цінних паперів з урахуванням специфіки економічного і соціального розвитку України;
- розкриття повноваження органів влади, які здійснюють правове регулювання ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку та розкриття особливостей обігу різних видів цінних паперів;
- дослідження суб'єктів ринку цінних паперів;
- визначення суті інфраструктури ринку цінних паперів та особливостей діяльності його учасників;
- формування уявлення правового забезпечення діяльності фондової біржі та правового забезпечення функціонування позабіржового ринку цінних паперів;
- розкриття особливостей правового регулювання розкриття інформації на ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності здійснення контролю з боку органів влади за емісією та обігом цінних паперів в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- місце ринку цінних паперів у фінансовій системі України;
- сутність та особливості функціонування ринку цінних паперів;

- види цінних паперів та особливості правового регулювання їх емісії, обігу та погашення;
 - повноваження органів влади, які здійснюють правове регулювання ринку цінних паперів;
 - особливості функціонування фінансових інструментів;
 - інфраструктуру ринку цінних паперів та особливостей діяльності його учасників;
 - особливості правового регулювання розкриття інформації на ринку цінних паперів;
 - нормативно-правові вимоги щодо здійснення контролю з боку органів влади за емісією та обігом цінних паперів в Україні;
- вміти:
- застосовувати чинні нормативно -праві акти;
 - характеризувати тенденції та стан міжнародних ринків цінних паперів;
 - використовувати методи оцінки надійності та дохідності цінних паперів, розраховувати їх вартісні та кількісні показники;
 - визначати особливості розвитку ринку цінних паперів України, його сучасний стан і перспективи.

1.3. Кількість кредитів

3 ECTS – для денної форми навчання, та 3 ECTS для заочної форми навчання.

1.4. Загальна кількість годин

90 год. для денної форми навчання, та 90 год. для заочної форми навчання.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-ий	
Семестр	
8-ий	
Лекції	
12 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Самостійна робота	
49 год.	год.
Індивідуальні завдання	
5	

1.6. Заплановані результати навчання.

В процесі вивчення даного модуля в студентів формуються елементи професійних компетенцій:

- здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат з ринку цінних паперів;
- демонструвати вміння використовувати професійно -профільовані знання та навички при здійсненні операцій з цінними паперами на українському фондовому ринку, при оцінюванні акцій українських підприємств;
- знання механізму функціонування ринку цінних паперів;
- демонструвати володіння методами спостереження, ідентифікації, класифікації та аналізу ринку цінних паперів;
- готовність вивчати та здатність аналізувати нормативну та законодавчу базу, що регулює питання ринку цінних паперів;
- вміння надавати послуги з укладання угод з цінними паперами на біржовому та позабіржовому ринках цінних паперів;
- демонструвати знання правових основ і законодавства України в галузі економіки;
- вміння здійснювати інвестиційні операції в цінні папери;
- демонструвати здатність оцінювати та аналізувати ринок цінних паперів;
- здатність ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання у сфері ринку цінних паперів;
- переймання передового досвіду фахівців-фінансистів у сфері ринку цінних паперів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Цінні папери як об'єкт операцій на фондовому ринку.

1.1. Сутність цінних паперів, їх функції й властивості.

1.2. Класифікація цінних паперів.

1.3. Характеристика основних видів цінних паперів: акції, облігації, вексель.

1.4. Інші цінні папери.

Тема 2. Основи функціонування фондового ринку.

2.1. Поняття та функції фондового ринку.

2.2. принципи функціонування фондового ринку.

2.3. Учасники фондового ринку.

2.4. Структура фондового ринку.

Тема 3. Організаційна система фондового ринку.

- 3.1. Акціонерні товариства.
- 3.2. Торговці цінними паперами.
- 3.3. Інститути спільного інвестування.
- 3.4. Довірчі (трастові) товариства.
- 3.5. Банки на фондовому ринку.
- 3.6. Національна депозитарна система.
- 3.7. Фондові біржи та внебіржові торгово-інформаційні системи.

Тема 4. Операції із цінними паперами.

- 4.1. Торгові операції із цінними паперами.
- 4.2. Особливості куплі-продажу акцій підприємств, які приватизуються.
- 4.3. Операції з облігаціями державних та місцевих займів.
- 4.4. Операції з векселями.

Тема 5. Регулювання ринку цінних паперів.

- 5.1. Державно-правова та інституційно-правова форми регулювання ринку цінних паперів.
- 5.2. Саморегулювальні організації

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Цінні папери як об'єкт операцій на фондовому ринку.	14	2	4			8						
Тема 2. Основи функціонування фондового ринку.	16	2	4			10						
Тема 3. Організаційна система фондового ринку.	22	4	4			14						
Тема 4. Операції із цінними паперами.	18	2	4			12						
Тема 5. Регулювання ринку цінних паперів.	15	2	8			5						
Індивідуальне завдання (контрольна робота)	5				5							
Разом	90	12	24		5	49						
Усього годин	90	12	24		5	49						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна	Заочна
1.	Цінні папери як об'єкт операцій на фондовому ринку.	4	
2.	Основи функціонування фондового ринку.	4	
3.	Організаційна система фондового ринку.	4	
4.	Операції із цінними паперами.	4	
5.	Регулювання ринку цінних паперів.	6	
6.	Контрольна робота	2	
	Усього	24	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин	
		Денна	Заочна
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції	20	
2.	Робота з рекомендованою літературою	10	
3.	Підготовка до практичних занять	14	
4.	Підготовка до написання контрольних робіт	5	
	Разом	49	

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено одну контрольну роботу для денної та заочної форми навчання.

7. Методи контролю

1. Перевірка домашнього завдання.
2. Опитування за темою лекції.
3. Написання термінологічних диктантів.
4. Написання підсумкової контрольної роботи.

8. Схема нарахування балів

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисциплін та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому поточному та підсумковому контролі, складає 100.

Нарахування балів для студентів денної форми навчання:

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Сума
T1-T5	Індивіду- альне завдання	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	
По 12 балів		40	100	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» № 448/96-ВР від 30 жовтня 1996 р. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" № 2299-III від 15 березня 2001 р.
2. Закон України «Про Національну депозитарну систему і особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» № 71097-ВВР від 10 грудня 1997 р.
3. Закон України "Про обіг векселів в Україні" № 2314-III від 5 квітня 2001 р.
4. Закон України "Про цінні папери і фондову біржу" № 1201 /ВР (із змінами і доповненнями) від 18 червня 1991 р.

5. Алексеев М.Ю. Рынок ценных бумаг. - М.: Финансы и статистика, 2002. - 184с.
6. Алехин Б.И. Рынок ценных бумаг. Введение в фондовые операции. - М.: Финансы и статистика, 2004. - 160с.
7. Биржевая деятельность. Учебник/Под ред. А.Г.Грязновой, Р.В.Корнеевой, В.А.Галанова. - М.: Финансы и статистика, 2005. - 240с.
8. Буренин А.Н. Рынки производных финансовых инструментов. - М.: ИНФРА-М, 2006. - 368с.
9. Буренин А.Н. Фьючерсные, форвардные и опционные рынки. - М.: Тривола, 2005. - 240с.
10. Гольцберг М.А. Акционерные товарищества. Фондовая биржа. Операции с ценными бумагами. - К.: Текст, 1992. - 94 с.
11. Гудков Ф.А. Инвестиции в ценные бумаги. - М.: ИНФРА-М, 2006. - 248 с.
12. Деньги. Кредит. Банки. Ценные бумаги. Практикум: Учеб. пособие для вузов /Под ред. проф. Е.Ф. Жукова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 310 с.
13. Загорський В.С. Ринок цінних паперів. - Львів: Льв.комерц.академія, 2000. - 171с.
14. Килячков А.А., Чаадаева Л.А. Рынок ценных бумаг и биржевое дело. - М.: Юристъ, 2005. - 704с.
15. Колесник В.В. Введение в рынок ценных бумаг. - К.: А.Л.Д., 2005. - 176с.
16. Кузнецова Н.С., Назарчук І.Р. Ринок цінних паперів в Україні: правові основи формування та функціонування. - К.: Юрінкомінтер, 2008. - 538с.
17. Лысенков Ю.М., Фетюхина Н.В. Рынок ценных бумаг. Основные понятия и термины. - К.: Киевский институт банкиров "Украина", 1995. - 164с.
18. Мендрул О. Г., Шевчук І. А. Ринок цінних паперів: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2002. — 152 с.
19. Миркин Я.М. Ценные бумаги и фондовый рынок. - М.: Перспектива, 1995. - 534с.
20. Мозговий О. М. Фондовый рынок: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 1999.— 316 с.
21. Мозговий О.М. Фондовый рынок: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. (спец. «Менеджмент» і «Міжнародна економіка»). — К.: КНЕУ, 2001. — 96 с.
22. Мозговой О.М., Бурмака М.О. Державне регулювання ринку цінних паперів в Україні//Ринок цінних паперів України. - 1997. - №1. - С. 34-39, 1997. - №2. - С.10-14.
23. Оскольський В.В. Ринок цінних паперів в Україні: проблеми функціонування і розвитку. - К.: КСУ, 2006. - 146с.
24. Павлова Л.Н. Профессиональная деятельность на рынке ценных бумаг: Практическое пособие. - М.: ЗАО "Бухгалтерский бюллетень", 2005. - 218 с.
25. Правове регулювання на фондовому ринку України: Збірник законодавчих та нормативних актів. - К.:Український інститут розвитку фондового ринку ,2008.-458с.
26. Ромашко О.Ю. Регулювання міжнародних фондових ринків: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2000. - 240с.

27. Рубцов Б.Б. Зарубежные фондовые рынки: инструменты, структура, механизмы функционирования. - М.: ИНФРА-М, 2006. - 306 с.
28. Рынок ценных бумаг и его финансовые институты: Учебное пособие/Под ред. В.С.Торкановского. - СПб.: АО "Комплект", 2004. - 421 с.
29. Рынок ценных бумаг: учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям / под ред. Е.Ф. Жукова. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. - 567 с.
30. Рынок ценных бумаг: Учебник/Под ред. В.А.Галанова, А.И.Басова. - М.: Финансы и статистика, 2006. - 352 с.
31. Суторміна В.М., Савчук Н.В. Фондовый ринок. Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. (спец. «Фінанси» і «Банківська справа») — К.: КНЕУ, 2001. - 72с.
32. Суторміна В.М., Федосов В.М., Рязанова М.С. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навчальний посібник. - К.: Либідь, 2003. - 247 с.
33. Тьюлз Р.Д., Брэдли Э.С., Тьюлз Т.М. Фондовый рынок: Пер. с англ. - 6-е изд. - М.: ИНФРА-М, 2007. - 678 с.
34. Фельдман А. А. Государственные ценные бумаги. - М.: ИНФРА-М, 1995. - 108с.
35. Фондовая биржа: как котируются ценные бумаги/Сост. Сокальский Б.А./Под ред. Лебедева Ю.М. - М.: Всероссийский биржевой банк, 1992. - 368 с.
36. Черников Г.П. Фондовая биржа: международный опыт. - М.: Международные отношения, 2006. - 192 с.
37. Янукян М.Г. Практикум по рынку ценных бумаг. - СПб.: Питер, 2006. - 192 с.

Допоміжна література

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. - Режим до ступу: <http://nssmc.gov.ua/press/oficials/ukrstockmarketnews>.
3. Українська фондова біржа [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrse.com.ua/>.
4. ПАТ «Фондова біржа ПФТС» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.pfts.ua/stock-exchange-pfts>.
5. Українська біржа [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ux.ua/s204>.